

April 2023

FIRE CENTRALE UDFORDRINGER FOR ERHVERVSUDDANNELSERNE

Analyse udarbejdet af
Cheføkonom Jens Hjarsbech og research assistent Adam Munk Riis

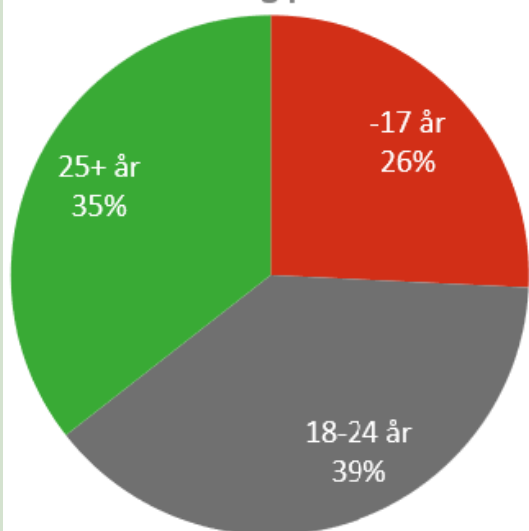
Projektet er støttet af Chr. Augustinus Fabrikker

AXCELFUTURE
ERHVERVSLIVETS TÆNKETANK

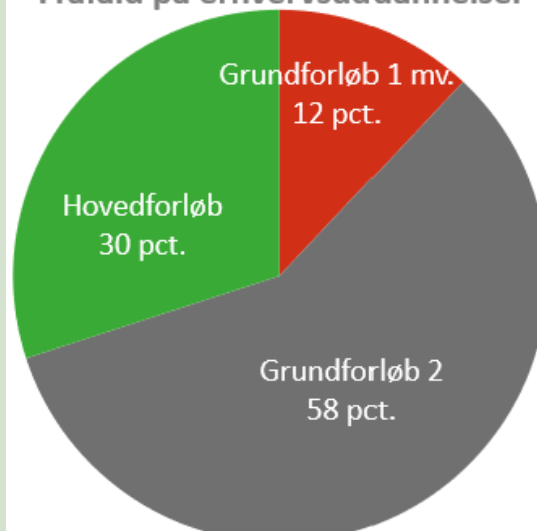
HOVEDKONKLUSIONER

- Debatten om, hvordan vi får flere til at tage en erhvervsuddannelse, tager ofte afsæt i, at færre skal gå på gymnasiet efter folkeskolen og flere skal tage en erhvervsuddannelse. Men kun ca. hver tredje, der starter på erhvervsuddannelsernes grundforløb, kommer direkte fra folkeskolen. De fleste er derimod 18 år eller ældre.
- Mens det fortsat er afgørende at få flere til at gå den faglærte vej, er der også et stort behov for at se på erhvervsuddannelserne med andre briller end blot at sammenligne dem med gymnasieuddannelserne. EUD er mere end en traditionel ungdomsuddannelse, og det skal den politiske tilgang til problemerne afspejle.
- En af erhvervsuddannelsernes største udfordringer er det høje frafald, der er ca. dobbelt så højt som frafaldet på gymnasiet. Det skal ses i lyset af elevsammensætningen, der er meget anderledes end på gymnasierne. De fleste kommer ikke fra folkeskolen, men har af forskellige årsager enten taget en anden uddannelse førhen eller været ude af uddannelsessystemet gennem en årrække – fx som følge af skoletræthed eller nederlag i folkeskolen
- Børne- og undervisningsminister Mattias Tesfaye vil droppe målsætningen om, at 30 pct. skal vælge en EUD efter folkeskolen for i stedet at fokusere på lavere frafald. Skal lavere frafald afløse målsætningen om flere unge elever, kræver det et fald i frafaldet på de nuværende 37 pct. til 21 pct. Droppes målsætningen om flere EUD-elever fra folkeskolen, skal der altså fuld fokus på lavere frafald.
- I denne analyse synliggør vi fire centrale udfordringer for erhvervsuddannelserne, der er identificeret gennem en lang række samtaler med eksperter på området fra en række forskellige organisationer. De fire centrale udfordringer er:
  - 1) Grundforløb 2 er erhvervsuddannelsernes akilleshæl
  - 2) Erhvervsuddannelsernes finansieringsmodel udfordrer kvaliteten
  - 3) For mange skoler med for få elever
  - 4) Mangel på efteruddannelse af lærerne
- Løsningerne på de centrale udfordringer har fællesnævneren at højne kvaliteten. Det er nemlig ikke nok at fortælle om de mange kvaliteter, en erhvervsuddannelse har, hvis eleverne ikke møder kvaliteten i hverdagen. Derfor er en vej til, at flere tager en erhvervsuddannelse – efter folkeskolen eller senere – eller at færre falder fra, også at øge kvaliteten. I dette tilfælde kræver det også bedre finansiering.

Aldersfordeling på EUD-elever

Frafald på erhvervsuddannelser

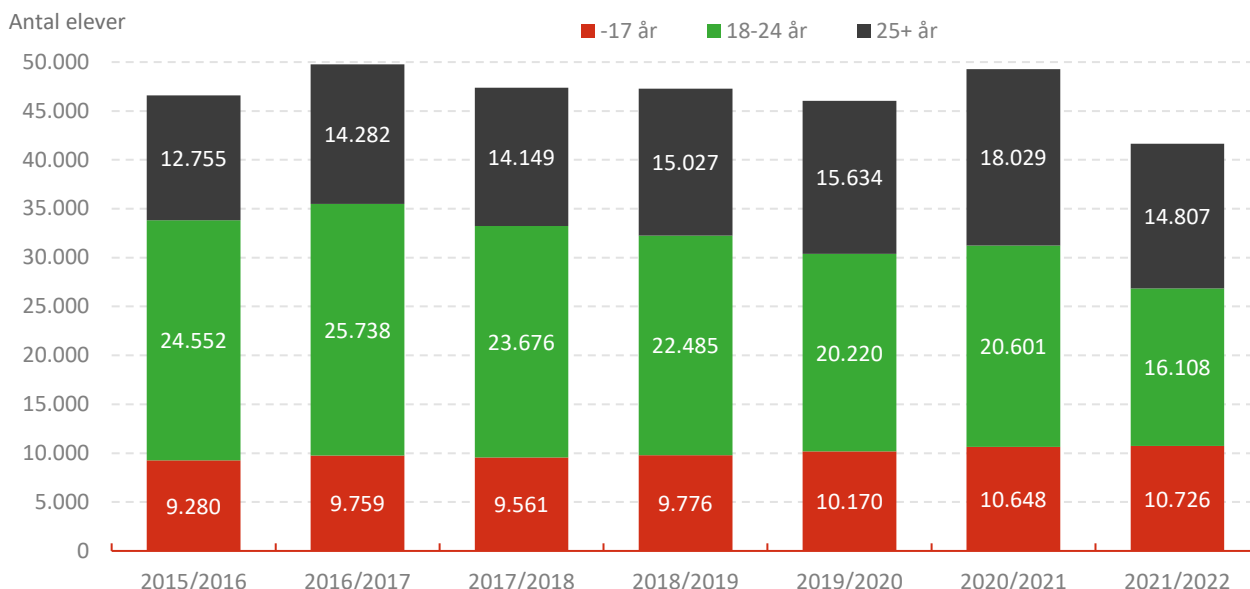
FLERE TAGER EN ERHVERVSUDDANNELSE DIREKTE EFTER FOLKESKOLEN – DET ER ”DE UNGE VOKSNE”, DER BLIVER VÆK

Debatten om, hvordan vi får flere til at tage en erhvervsuddannelse, tager ofte afsæt i, at færre skal gå på gymnasiet efter folkeskolen og flere skal tage en erhvervsuddannelse efter 9. eller 10. klasse. Selvom dette er en valid pointe, tager det fokus væk fra de største udfordringer for erhvervsuddannelserne (EUD). For kun ca. hver tredje, der starter på erhvervsuddannelsernes grundforløb, kommer direkte fra folkeskolen. De fleste er derimod 18 år eller ældre, jf. figur 1.

Over de seneste syv år er det desuden udelukkende ”de unge voksne” i alderen 18-24 år, der har søgt mindre ind på en erhvervsuddannelse, jf. figur 1. Siden skoleåret 2015/2016 er tilgangen til EUD i aldersgruppen faldet fra 24.600 til 16.108, svarende til 34 pct. I samme periode har der været flere personer under 18 og over 24, der er startet på et grundforløb.^{1 2}

Udviklingen blandt de unge voksne kan delvist tilskrives konjunkturerne, da det varme arbejdsmarked de seneste år har givet gode muligheder for at få eller blive i job og dermed udskyde starten på en uddannelse. Denne effekt ses også i coronaårene, da tilgangen steg i 2020/2021 under den første nedlukning men faldt igen i 2021/2022, da der fx var enormt høj aktivitet i byggeriet.

FIGUR 1: TILGANG TIL ERHVERVSUDDANNELSERNES GRUNDFORLØB 2

Kilde: Børne- og undervisningsministeriet (uddannelsesstatistik.dk).

Note: Vi opgør her kun tilgangen på Grundforløb 2, da det stort set kun er personer op til og med 17 år, der starter på Grundforløb 1, mens alle tager Grundforløb 2.

¹ Vi opgør her kun tilgangen på Grundforløb 2, da det stort set kun er personer op til og med 17 år, der starter på Grundforløb 1, mens alle tager Grundforløb 2. Det har ingen betydning for konklusionerne, hvis GF1 tages med.

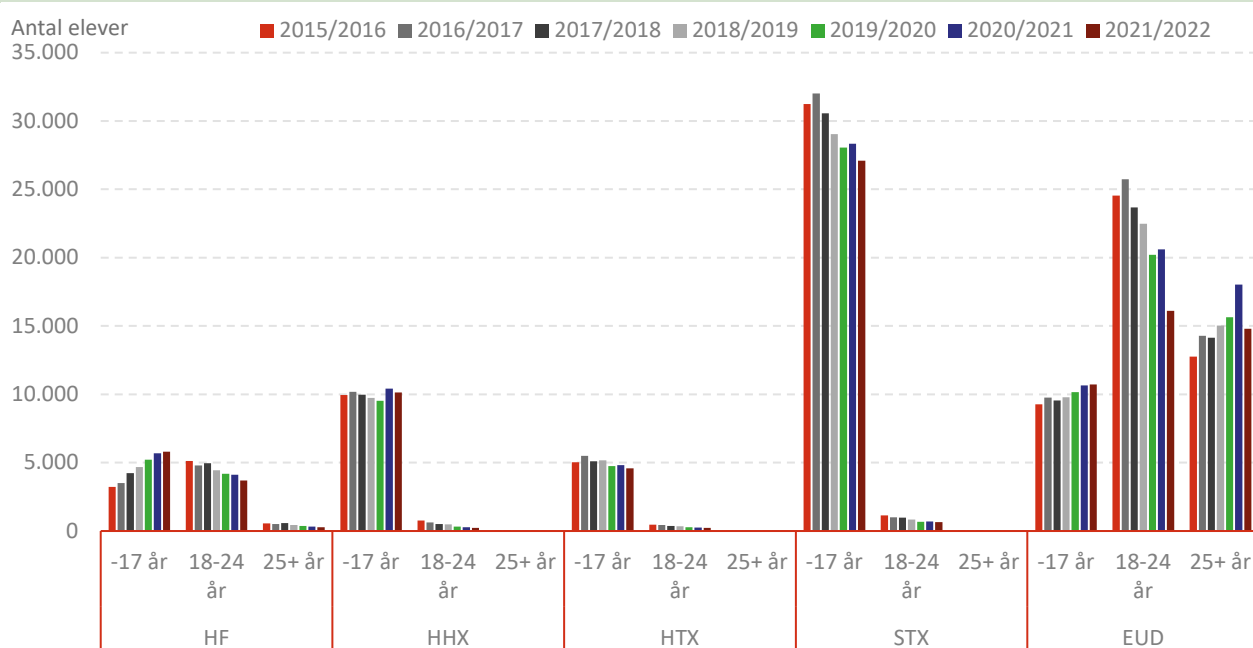
² Der er især sket en markant stigning i tilgangen fra folkeskolen til de tekniske fag. For ”de unge voksne” er tilgangen til alle hovedgrupper faldet, mens de ældre grupper i høj grad er søgt mod omsorgsfagene, jf. figur A i appendiks.

Når kun en tredjedel af eleverne kommer direkte fra folkeskolen, er der behov for at se på erhvervsuddannelserne med andre briller end blot at sammenligne dem med gymnasieuddannelserne. EUD er mere end en traditionel ungdomsuddannelse, og det skal den politiske tilgang til problemerne afspejle.

Det er dog klart, at der er stort behov for at sikre, at folkeskoleeleverne tager det rette valg fra starten, og ikke tager på gymnasiet som en automatreaktion. Det kræver bl.a. mere praktisk undervisning i folkeskolen, bedre vejledning (også til dem, der erklæres uddannelsesparat) og bedre brobygning, hvor folkeskoleeleverne i højere grad møder de forskellige ungdomsuddannelser i egen undervisning såvel som på brobygningsforløb.

De senere års fokus på erhvervsuddannelserne ser dog også ud til at have haft en effekt. Mens tilgangen til EUD direkte fra folkeskolen er steget, er den faktisk faldet på gymnasiet fra godt 31.000 i 2015/2016 til godt 27.000 i 2021/2022, jf. figur 2.

FIGUR 2: TILGANG TIL UNGDOMSUDDANNELSER FORDELT PÅ ALDER

Kilde: Børne- og undervisningsministeriet (uddannelsesstatistik.dk).

Note: For EUD er det tilgang til Grundforløb 2

Erhvervsuddannelserne er udfordret af et højt frafald

En af erhvervsuddannelsernes største udfordringer er det høje frafald. Af de elever, der begyndte en EUD i 2017, var knap 15 pct. faldet fra inden for det første år, og målt efter fem år var over en tredjedel faldet fra. Det er ca. dobbelt så højt som frafaldet på gymnasiet, hvor frafaldet efter et og fem år var hhv. knap 9 og 15 pct., jf. figur 3.

Det høje frafald på EUD skal ses i lyset af elevsammensætningen, der som vist oven for er meget anderledes end på gymnasierne. De fleste kommer ikke fra folkeskolen, men har af den ene eller anden årsag enten taget en anden uddannelse førhen eller været ude af uddannelsessystemet gennem en årrække – fx som følge af skoletræthed eller nederlag i folkeskolen. Desuden er der naturligt et vist frafald på den indledende del af en erhvervsuddannelse, hvor eleverne bl.a. undersøger, om det fag, de i første omgang har valgt, er det rigtige valg for dem.

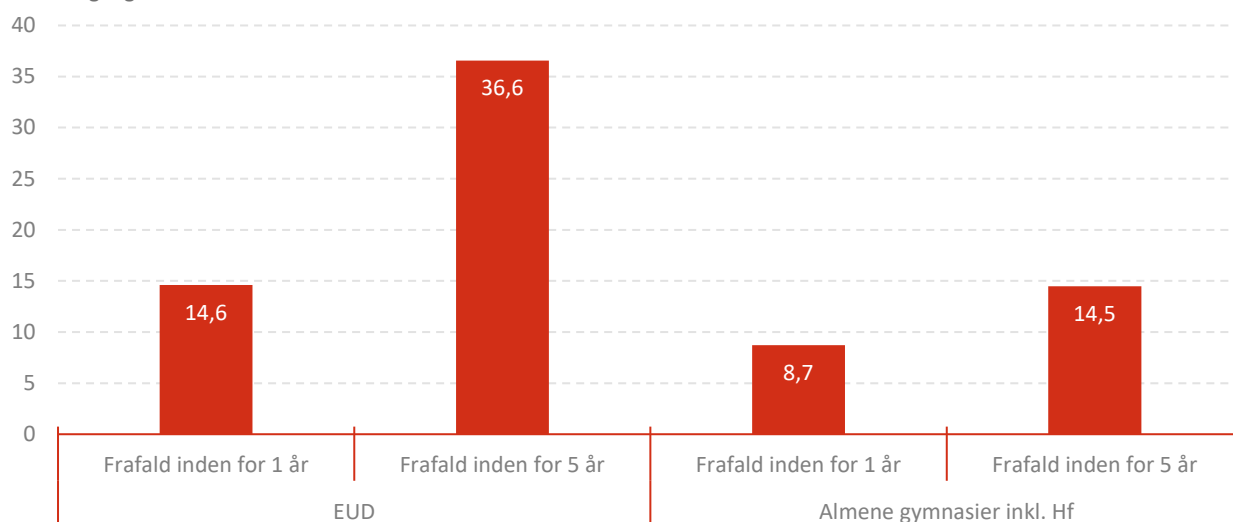
I sammenligningen af frafaldet mellem EUD og gymnasiet er det også værd at bemærke, at en stor del af studenterne aldrig får en erhvervskompetencegivende uddannelse. 12 pct. af studenterne havde hverken påbegyndt eller gennemført en kompetencegivende uddannelse fem år efter, huen

kom på hovedet, jf. figur 4. Andelen, der ikke er i gang eller færdig to år efter, er desuden steget fra 20 til 33 pct. de seneste syv år.

Der er således en stor del af studenterne, der falder fra i uddannelsessystemet. Frafaldet sker bare efter studenteruddannelsen er taget, men før de reelt har opnået en kompetencegivende uddannelse. I det perspektiv er frafaldet fra den kompetencegivende uddannelse ikke voldsomt forskellig mellem EUD og gymnasieeleverne.

FIGUR 3: FRAFALDET ER MARKANT HØJERE PÅ EUD END PÅ GYMNASIET

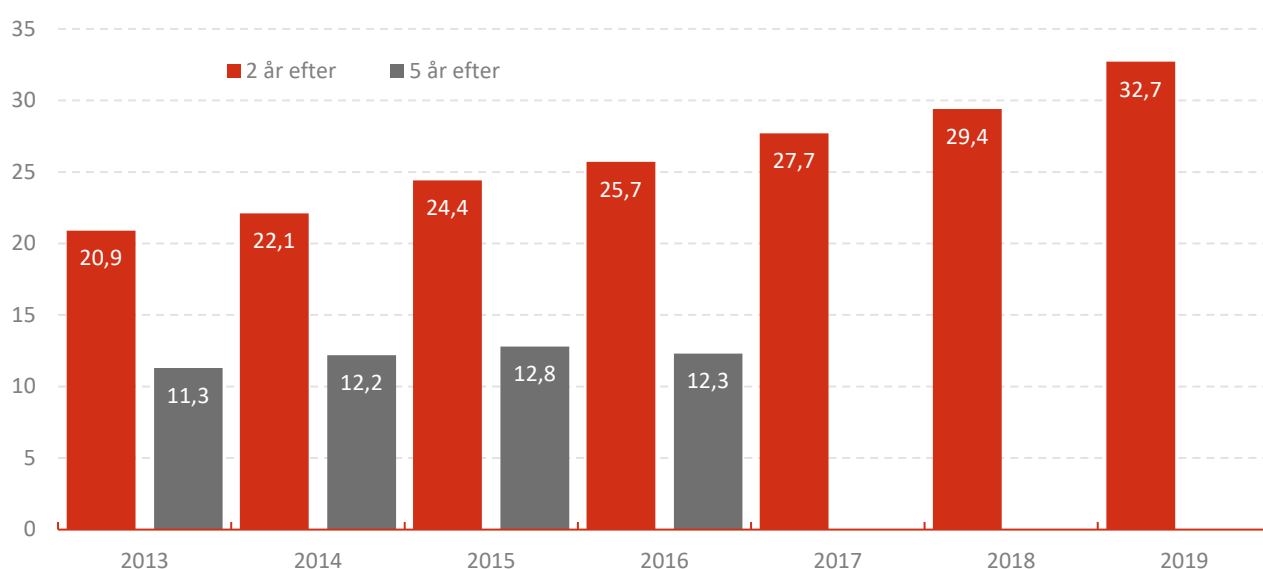
Pct. af tilgangen i år 2017

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

FIGUR 4: ANDELEN AF STUDENTER, DER IKKE ER I GANG MED ELLER HAR GENNEMFØRT EN KOMPETENCEGIVENDE UDDANNELSE SENEST 2 OG 5 ÅR EFTER STUDENTEREKSAMEN

Andel i pct.

Kilde: DI: [Ufaglærte studenter er typisk i beskæftigelse - DI \(daniskindustri.dk\)](https://www.daniskindustri.dk)

Note: 27 og 63 måneder efter studentereksamen. Opgørelsen omfatter de ordinære gymnasieretninger (hf, hhx, htx og stx)

Lavere frafald kan afløse målsætningen om, at flere unge tager en EUD

Der har længe været en politisk målsætning om, at flere skal tage en erhvervsuddannelse efter folkeskolen. Konkret var målet, at 25 pct. skulle gå EUD-vejen i 2020 og 30 pct. i 2025. Denne andel har dog længe ligget stabilt på ca. 20 pct.³ Det har fået børne- og undervisningsminister Mattias Tesfaye til at droppe målsætningen for i stedet at fokusere mere på lavere frafald.⁴

Skulle de to målsætninger nås ville det svare til hhv. 3.300 eller 6.600 flere unge, der søgte ind på en erhvervsuddannelse efter 9. eller 10. klasse. Skal det samme antal faglærte skaffes gennem lavere frafald kræver det et fald i frafaldet fra de nuværende 36,6 pct. til hhv. 28,6 og 20,7 pct.

FIRE CENTRALE UDFORDRINGER

I denne analyse synliggør vi fire centrale udfordringer for erhvervsuddannelserne, der er identificeret gennem en lang række samtaler med eksperter på området fra en række forskellige organisationer.

De fire centrale udfordringer er:

- 1) Grundforløb 2 er erhvervsuddannelsernes akilleshæl
- 2) Erhvervsuddannelsernes finansieringsmodel udfordrer kvaliteten
- 3) For mange skoler med for få elever
- 4) Mangel på efteruddannelse af lærerne

Løsningerne på de centrale udfordringer har fællesnævneren at højne kvaliteten. Det er nemlig ikke nok at fortælle om de mange kvaliteter, en erhvervsuddannelse har, hvis eleverne ikke møder kvaliteten i hverdagen. Derfor er en vej til, at flere tager en erhvervsuddannelse – efter folkeskolen eller senere – og at færre falder fra også at øge kvaliteten. I dette tilfælde kræver det også bedre finansiering.

---

³ Kilde: Uddannelsesstatistik og Undervisningsministeriet: [170217-statusredegørelse-15-16.pdf \(uvm.dk\)](#)

⁴ [Teskfaye vil skrotte mål om flere unge på erhvervsuddannelser \(berlingske.dk\)](#)

1) GF2 ER ERHVERVSUDDANNELSERNES AKILLESHÆL

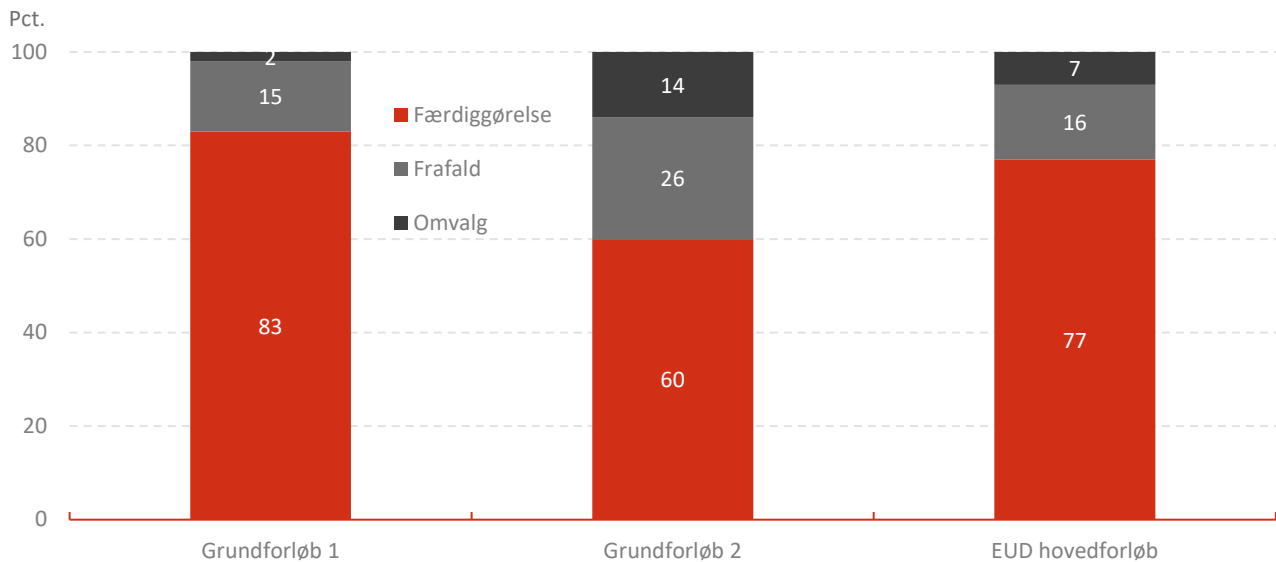
Erhvervsuddannelser er i simplificeret form opdelt i tre skoleforløb.

- Grundforløb 1 (GF1) for dem, der kommer direkte fra folkeskolen, som giver en bred introduktion til forskellige fag inden for fire hovedområder.
- Grundforløb 2 (GF2) er skridtet efter GF1 eller første skridt for dem, der ikke kommer direkte fra folkeskolen. På GF2 starter eleven på den af de ca. 105 erhvervsuddannelser, hun/han vil tage
- Hovedforløbet (HF) ligger efter GF2 og foregår primært på en læreplads i en virksomhed med kortere skoleforløb undervejs.

Frafaldet fra erhvervsuddannelserne er klart den største udfordring på GF2, jf. figur 5, der viser fordelingen af færdiggørelser, frafald og omvalg inden for hver af de tre forløb beskrevet oven for.

83 pct. af dem, der gik på GF1 i 2017-2019 færdiggjorde forløbet, mens 2 pct. valgte om og startede forfra på GF1. På GF2 var det kun 60 pct., der gennemførte, mens hele 26 pct. faldt fra og 14 pct. valgte om. Endelig færdiggjorde 77 pct. af eleverne på HF mens 16 pct. faldt fra og 7 pct. valgte om.

FIGUR 5: FÆRDIGGØRELSE, FRAFALD OG OMVALG INDEN FOR DE TRE HOVEDFORLØB 2017-2019

Kilde: DA ([Frafald på erhvervsuddannelserne sker oftest på grundforløbet](#))

Anm.: Figuren dækker over alle erhvervsuddannelsesforløb i perioden 2017-2019, ekskl. SOSU og PAU forløb. Den treårige periode betyder, at den samme elev kan indgå med mere end et forløb.

Det er også på eller lige efter GF2, at klart det største antal falder fra. Ser vi på det samlede frafald i skoleåret 2018/2019 var det kun 8 pct., der faldt fra på eller lige efter GF1, jf. figur 6. Ud over, at frafaldsprocenten på GF1 er lav, jf. figur 3, er GF1's andel af det samlede frafald også holdt nede af, at næsten udelukkende elever direkte fra folkeskolen tager GF1.

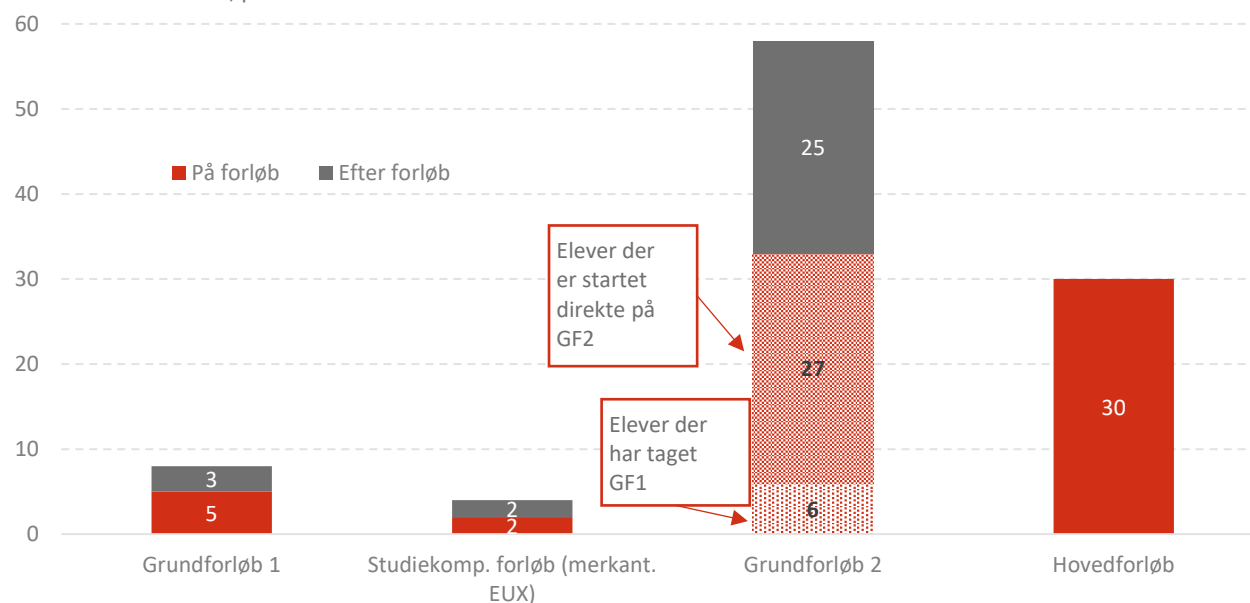
Omvendt skete hele 58 pct. af frafaldet enten på eller lige efter GF2, mens 30 pct. faldt fra på HF.

Det er desuden bemærkelsesværdigt, at det næsten udelukkende er elever, der er startet direkte på GF2, der falder fra under GF2. Kun 6 pct. af det samlede frafald på GF2 kommer fra elever, der også er gået på GF1. Elever, der er begyndt direkte på GF2 fylder mere end fire gange så meget i frafaldet under GF2. Det er altså en markant overvægt, taget i betragtning at andelen af elever, der begynder erhvervsuddannelsen direkte på GF2, kun er ca. dobbelt så stor som andelen, der begynder på GF1, jf. figur 1.

Endelig ligger en fjerdedel af frafaldet i overgangen mellem GF2 og HF.

FIGUR 6: FORDELING AF SAMLET FRAFALD I 2018/2019

Andel af samlet frafald, pct.

Kilde: DEG ([Frafaldsanalyse | Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier \(deg.dk\)](#))

Det står altså lysende klart, at GF2 er erhvervsuddannelsernes akilleshæl, og en indsats, der skal føre til lavere frafald på erhvervsuddannelserne, skal have sit hovedfokus på GF2. Det korte og fagligt udfordrende GF2-forløb er et åbenlyst problem, der skal gøres noget ved. En mulighed kan være at give ældre elever frivillig adgang til GF1. Alternativt indføre et afklarende forløb for dem, der ikke kan tage GF1, der både kan give eleven nogle faglige færdigheder og samtidig sikre, at eleven starter på den rette uddannelse, så færre får brug for at vælge om. Dette er ikke ulig den såkaldte GF+, der har været en mulighed siden 2020⁵, men i 2021/2022 var der kun 631 elever, der startede på forløbet.⁶ Der er derfor behov for at undersøge, hvorfor GF+ ikke bruges mere.

En tredje overvejelse kan være at forlænge GF2 med fx 10 uger, så der er bedre tid for eleverne at komme igennem det faglige indhold og samtidig søge lærepladsen, der er blandt adgangskravet til hovedforløbet. Det kan også medvirke til lavere frafald mellem GF2 og hovedforløbet, hvor mange falder fra pga. manglende praktikaftale.

Der er desuden også meget at hente ved lavere frafald på hovedforløbet, hvor løsningsmuligheder dog vil være anderledes end for GF2, da hovedparten af uddannelsen foregår på lærepladsen og dermed i samspillet mellem skolen, virksomheden og eleven.

⁵ [Grundforløb plus \(GF+\) | UddannelsesGuiden \(ug.dk\)](#)

⁶ Kilde: Uddannelsesstatistik.dk

2) ERHVERVSUDDANNELSERNES FINANSIERINGSMODEL UDFORDRER KVALITETEN

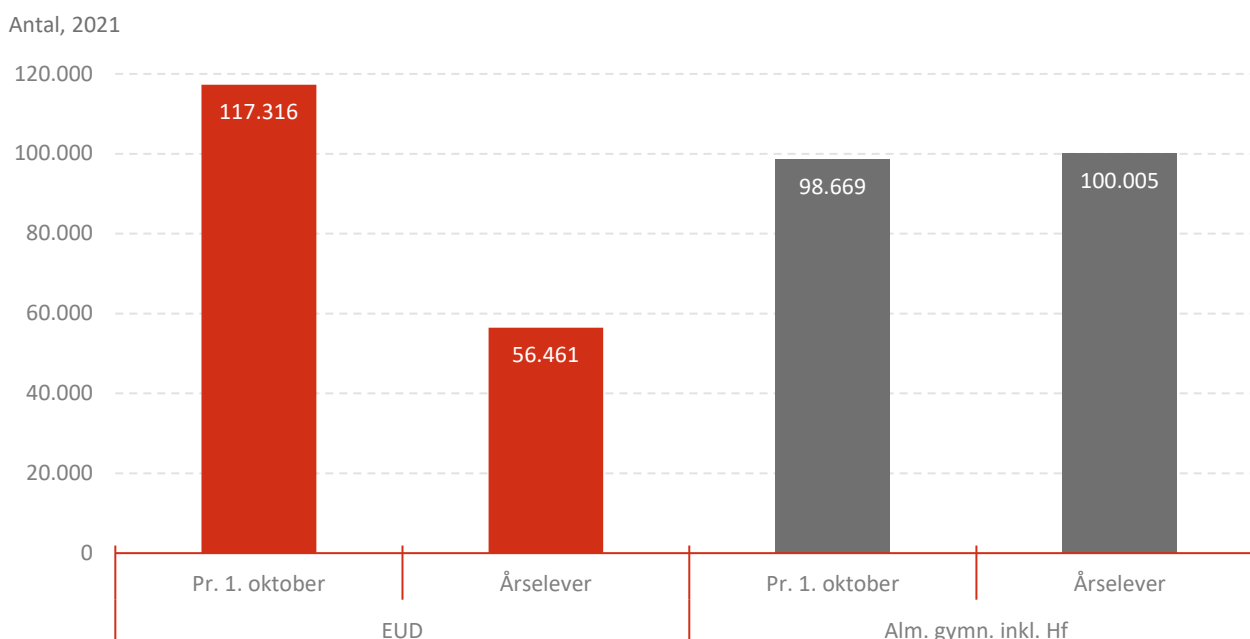
Erhvervsuddannelser og gymnasier finansieres af statslige tilskud hovedsageligt i form af taxametertilskud på baggrund af uddannelsesaktivitet samt visse grundtilskud.

De aktivitetsbaserede tilskud er desuden opdelt efter aktivitet målt i et grundlagsår – det glæder fx fællesudgifter og bygningsudgifter – og kendes på forhånd i budgetåret. Det største tilskud, undervisningstaxameteret, udregnes dog efter uddannelsesaktiviteter i løbet af året.

På de gymnasiale uddannelser er uddannelsesforløbet udelukkende skolebaseret med lange sammenhængende skoleperioder, som i tilskudssystemet derfor opdeles i semestre. Hvis eleverne på 1. semester på 3-årig stx er til stede på 60. dagen, udløser de taxametertilskud i et semester (83 dage). På erhvervsuddannelserne, er uddannelsesforløbene delt op i kortere skoleperioder, og eleverne tælles derfor hyppigere. Hvis eleverne på eud-grundforløb er til stede på 10. dagen, udløser de taxameter for 25 dage af grundforløbet. Eleverne på hovedforløbet tælles endnu hyppigere og udløser tilskud for fem dage, hvis de er til stede på 5. dagen.⁷

Undervisningstaxameteret (og visse andre mindre taxameterformer) udregnes på baggrund af "årselever", der defineres som en elev undervist på fuld normaltid i 200 dage, og som beregnes på baggrund af tælleprincipperne oven for. Det har betydning for finansieringen, da antallet af elever på EUD pr. 1. oktober 2021 var fx ca. dobbelt så højt som antallet af årselever samme år, jf. figur 7. Det skyldes både, at erhvervsuddannelserne veksler mellem skole og læreplads, og at frafaldet på uddannelserne er høj, jf. oven for.

FIGUR 7: ANTAL ELEVER PÅ EUD OG GYMNASIET EFTER MÅLETIDSPUNKT

Kilde: Danmarks Statistik (tal pr. 1. oktober) og Finansministeriets finanslovsdatabase (årselever)

⁷ Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet: [Styregruppe Økonomiudvalg \(uvm.dk\)](https://www.styregruppe.dk/)

I 2021 kom 66 pct. af erhvervsuddannelsernes statslige finansiering pr. årselev fra undervisningstaxameteret, jf. figur 8, hvilket er en lidt lavere andel end på gymnasierne, hvor der dog er langt lavere forskel på antal elever pr. 1. oktober og antal årselever, jf. figur 7.

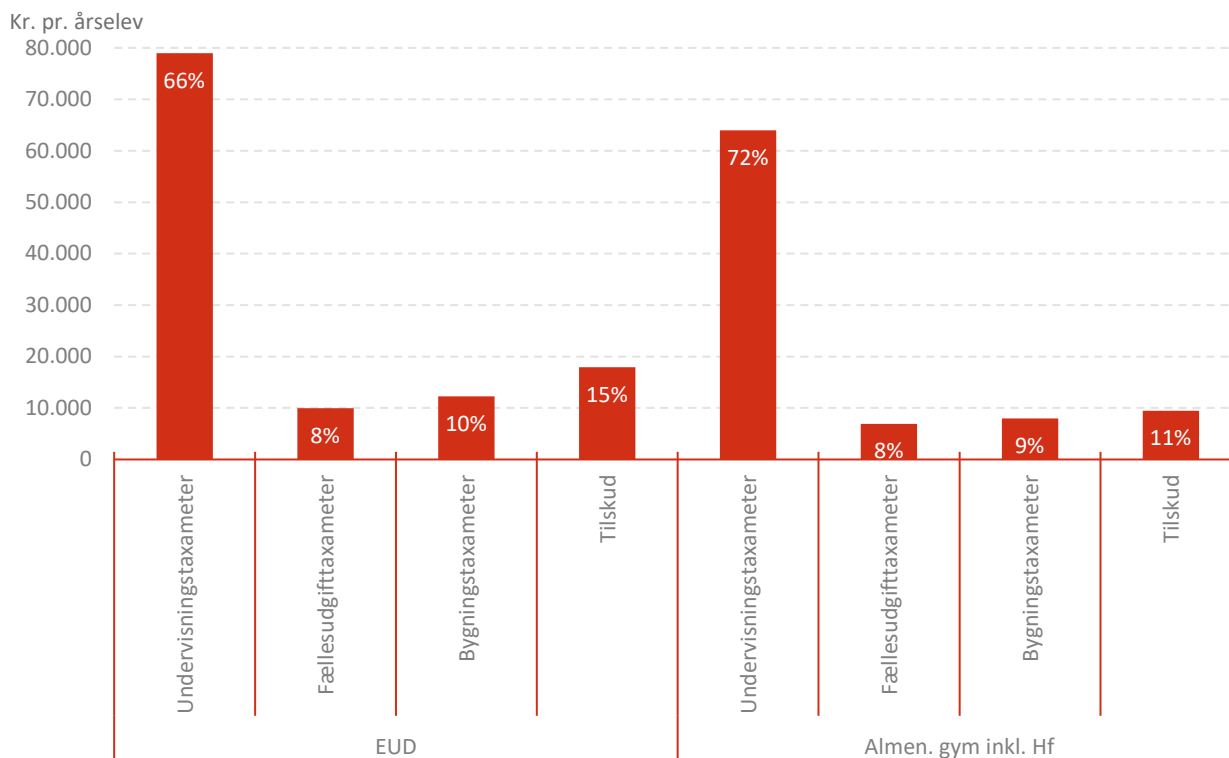
Taxametermodellen udgør derfor en udfordring for erhvervsuddannelsernes mulighed for at sikre kvalitet i undervisningen for alle elever. Det er naturligt, at finansieringen af uddannelsen afhænger af undervisningsaktiviteten, men undervisningstaxameteret skal finansiere både lærerlønninger og køb af udstyr, hvilket er langt mindre fleksible end antallet af elever. Hvis der skal være finansiering til lærerlønninger og udstyr til det gennemsnitlige antal elever, giver det en underfinansiering af undervisningen af alle elever, der starter på uddannelsen. Desuden kan de uddannelser, der formår at holde på eleverne, komme til at betale for uddannelser med højt frafald, til skade for kvaliteten.

Der er derfor behov for at se nærmere på taxametersystemet for erhvervsuddannelserne, hvor en større del af finansieringen kan flyttes fra undervisningstaxameteret eller tælleprincipperne ændres, så de i højere grad ligner gymnasierne.

Dertil kommer, at der er behov for en ny fordeling af taxametersatserne på tværs af erhvervsuddannelserne, der ikke har været ændret siden 1995. Det har betydet, at taxametersatserne ikke har fulgt med den teknologiske udvikling. Oplagte eksempler er fx datauddannelsen set i forhold til fx smedeuddannelsen. I 1995 var computerudstyr markant dyrere end i dag, mens smedeuddannelsen nu i høj grad er en højteknologisk uddannelse med brug af omkostningstungt udstyr. Det samme kan siges om en lang række uddannelser som fx elektriker, industritekniker mv.

Desuden er der nogle taxametermæssige forskelle mellem fx det merkantile EUD/EUD og Hf-uddannelserne, der er svære at forklare. Ifølge DEG er der en forskel i tilskuddet mellem HF og det merkantile EUD/EUX grundforløb på 19.550 kr. pr. årselev, svarende til en forskel på 29,4 pct.⁸

FIGUR 8: FORDELINGEN AF STATSTILSKUD PÅ EUD OG GYMNASIER

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriets finanslovsdatabase og Undervisningsministeriets regnskabsportal
 Note: Alment gymnasium tæller også privatgymnasier og Hf-kurser

⁸ [Tilskudsfor-skel mellem merkantil EUX og HF | Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier \(deg.dk\)](https://deg.dk/tilskudsfor-skel-mellem-merkantil-eux-og-hf)

3) FOR MANGE SKOLER MED FOR FÅ ELEVER

Erhvervsuddannelserne spænder over 105 forskellige uddannelser, der udbydes af flere forskellige skoler på tværs af hele landet. Selvom det langt fra er alle skoler, der udbyder alle uddannelser, betyder det, at mange skoler udbyder uddannelser med relativt få elever.

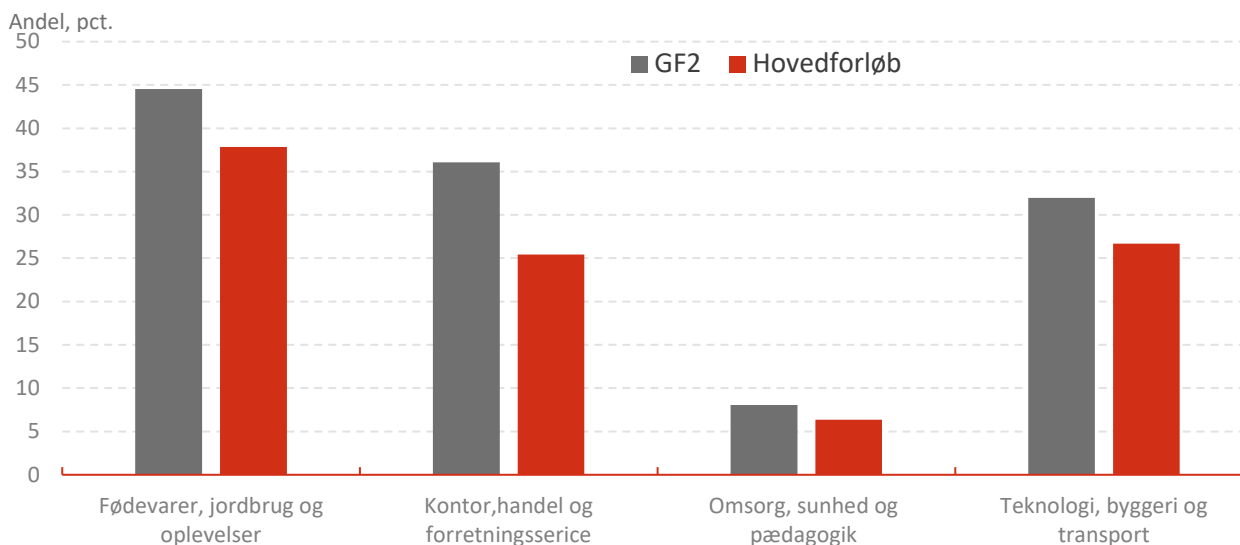
Ser vi på de uddannelsesretninger, der er udbudt på flere end tre skoler, er der forholdsvis mange skoler, der har færre end 20 elever, der starter på de enkelte uddannelser. Inden for fx hovedområdet fødevarer, jordbrug og oplevelser, er der 38 pct. af uddannelserne, der har færre end 20 startende elever pr. skole på hovedforløbet (når vi kun ser på uddannelser, der er udbudt på flere end tre skoler), jf. figur 9. For kontor og handelsuddannelserne og de tekniske uddannelser er det ca. 25 pct., mens det er relativt få på omsorgsuddannelserne. Givet det høje frafald på erhvervsuddannelserne, vil klasseholdene blive endnu mindre i løbet af uddannelsen.

De mange små uddannelser risikerer at medføre lavere kvalitet i undervisningen, da det er svært at skabe en bæredygtig finansiering af lærerkompetencer og udstyr, ligesom det kan være svært at tiltrække kvalificerede lærere. Desuden kan det også være demotiverende for eleverne at gå på uddannelser med meget få medstuderende, da det ikke giver grobund for et godt socialt og fagligt miljø. Det er naturligvis vigtigt, at klassestørrelsen ikke bliver for stor, men på mange erhvervsuddannelser tyder det på, at det omvendte er problemet.

Derfor er der et behov for at undersøge, om nogle uddannelser udbydes for mange steder – særligt hovedforløbene. Dette skal naturligvis tage højde for de lokale arbejdsmarkeder, der er en grundsten i erhvervsuddannelserne. Det er desuden oplagt at overveje, om der reelt er behov for 105 enkeltstående erhvervsuddannelser, eller om ikke det er muligt at slå uddannelser sammen for at få større volumen og højere kvalitet i uddannelserne.

Der er således behov for en ny udbudsrunde af uddannelserne, hvor særligt hovedforløbene udbydes færre steder for at sikre volumen og kvalitet. Det kræver dog også en bedre adgang til kollegier eller skolehjem, hvor eleverne kan bo – også under praktikforløb – så det bliver mere attraktivt at tage uddannelser længere væk fra hjemmet.

FIGUR 9: ANDELEN AF UDBUDTE UDDANNELSER MED FÆRRE END 20 STARTENDE ELEVER PR. SKOLE (UDBUDT MERE END 3 SKOLER)

Kilde: Børne- og undervisningsministeriet (uddannelsesstatistik.dk) og egne beregninger

4) MANGEL PÅ EFTERUDDANNELSE AF LÆRERNE

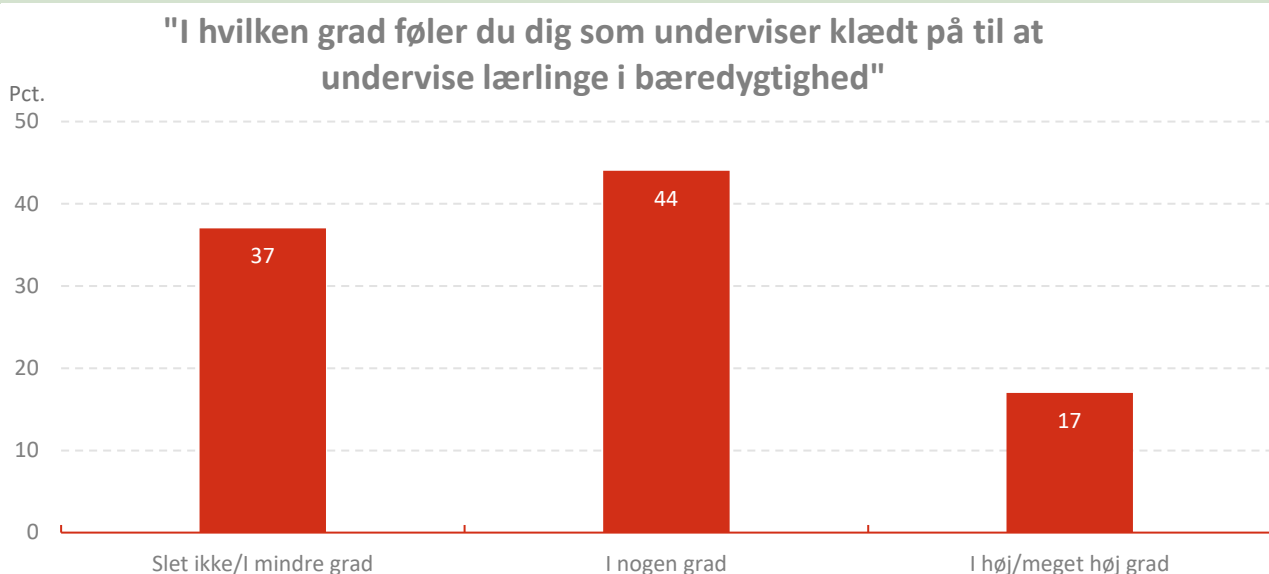
Den sidste hovedudfordring for erhvervsuddannelserne er at sikre tilstrækkelig efteruddannelse for underviserne.

Fagunderviserne på erhvervsuddannelserne er selv uddannede inden for de specifikke fag. Men i flere tilfælde bliver disse uddannelser hurtigt forældede i takt med den meget hurtige teknologiske udvikling. Det gælder særligt inden for de tekniske fag, som fx jo skal uddanne en masse mennesker til at gennemføre den grønne omstilling gennem brug af ny teknologi, eller inden for det merkantile område, hvor eleverne har brug for ny viden om fx bæredygtigt indkøb, rapportering mv.

Et survey blandt undervisere på træfagenes byggeuddannelser har også vist, at underviserne selv i et mærkbart omfang føler, at de ikke er klædt godt nok på for at undervise i bæredygtighed, jf. figur 10.

Derfor er der behov for at stille krav til løbende efteruddannelser af underviserne på erhvervsuddannelser – og sætte ressourcer af til det – i hvert fald på de retninger, hvor den teknologiske udvikling går hurtigst.

FIGUR 10: UNDERVISERNES OPLEVELSE AF EGNE KOMPETENCER IFT. UNDERVISNING I BÆREDYGTIGHED

Kilde: Rambøll udarbejdet for Byggeriets Uddannelser, januar 2023 ([Supplerende analyserapport - bæredygtighed i træfagene \(bygud.dk\)](#))

Note: N:93. Undersøgelsen blev gennemført i perioden ultimo juni til primo november 2022.

Samtidig bør der ske en reform af den såkaldte Diplomuddannelse i Erhvervspædagogik (DEP'en), der er for teoretisk og uden tilstrækkelig praktisk uddannelse i selve det at være lærer og undervise. Desuden er den meget ressourcekrævende – særligt da den ikke er taxameterfinansieret lige som gymnasielærernes pædagogikum. Det betyder, at uddannelsen udfordrer uddannelsesinstitutionerne, der skal kunne erstatte lærertimerne, mens de tager DEP'en, ligesom det kan udfordre lærerne, der ikke er motiveret for at skrive en akademisk opgave for at undervise i sit fag.

BEHOV FOR LØFTET KVALITET I ERHVERVSUDDANNELSERNE – OG DET VIL KOSTE PENGE

De fire centrale udfordringer for erhvervsuddannelserne, som vi identificerer her, handler i høj grad om at højne kvaliteten af uddannelserne. Det er rigtigt, at vi skal få de unges øjne op for værdien af at tage en erhvervsuddannelse frem for gymnasiet som automatreaktion. Det kræver en folkeskole, der i mindre grad uddanner direkte til gymnasiet, men får elevernes øjne op for mulighederne på erhvervsuddannelserne. Det kan ske gennem en mere praktisk orienteret undervisning, bedre brobygning på både ungdomsuddannelserne og i folkeskolen samt bedre vejledning af eleverne, der ikke kun skal tilbydes de elever, der erklæres uddannelsesegnede, som det er i dag.

Men hvis erhvervsuddannelserne skal tales op og modtage højere anerkendelse, er der også behov for øget kvalitet. Det vidner "lærlingeoprøret" også om.

Øget kvalitet betyder dog for flere af de centrale udfordringer også flere penge.

Finansieringsudfordringerne løses ikke alene ved at flytte rundt på eksisterende taxameterpenge. Øget efteruddannelse af lærerne kan heller ikke forventes at kunne ske inden for de eksisterende budgetter.

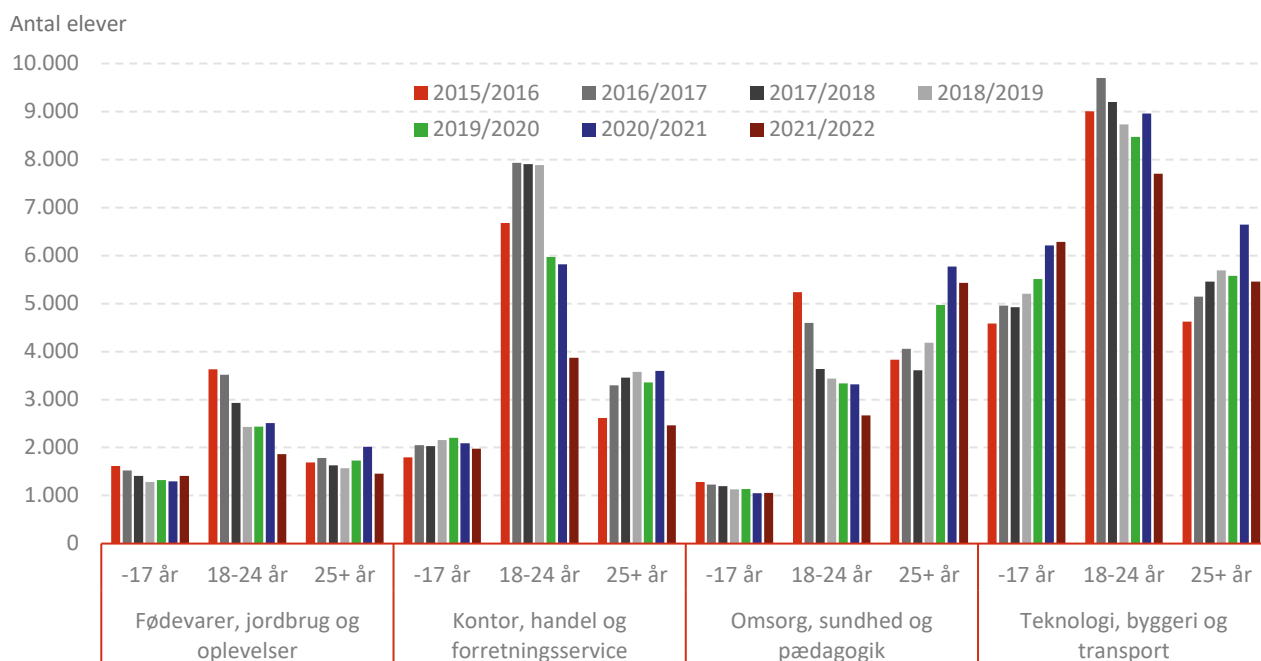
Skal udfordringerne løses, skal der også være politisk vilje til at finde flere penge til erhvervsuddannelserne.

Men det er også klart, at alt ikke ændres gennem flere penge. Der er derfor fx også et klart behov for at se på strukturen på grundforløbet, hvor alt for mange falder fra, ligesom det bør overvejes, om udbuddet af de 105 forskellige uddannelser er organiseret rigtigt. Organisationerne bag de enkelte uddannelser jo har også et ansvar for at skabe og sikre kvalitet på uddannelserne.

KONTAKT
JENS HJARSBECH
CHEFØKONOM
TLF. 26 19 65 25
JH@AXSELFUTURE.DK
[LINKEDIN.COM/IN/JENSUHJARSBECH/](https://www.linkedin.com/in/jensuhjarsbech/)

APPENDIKS

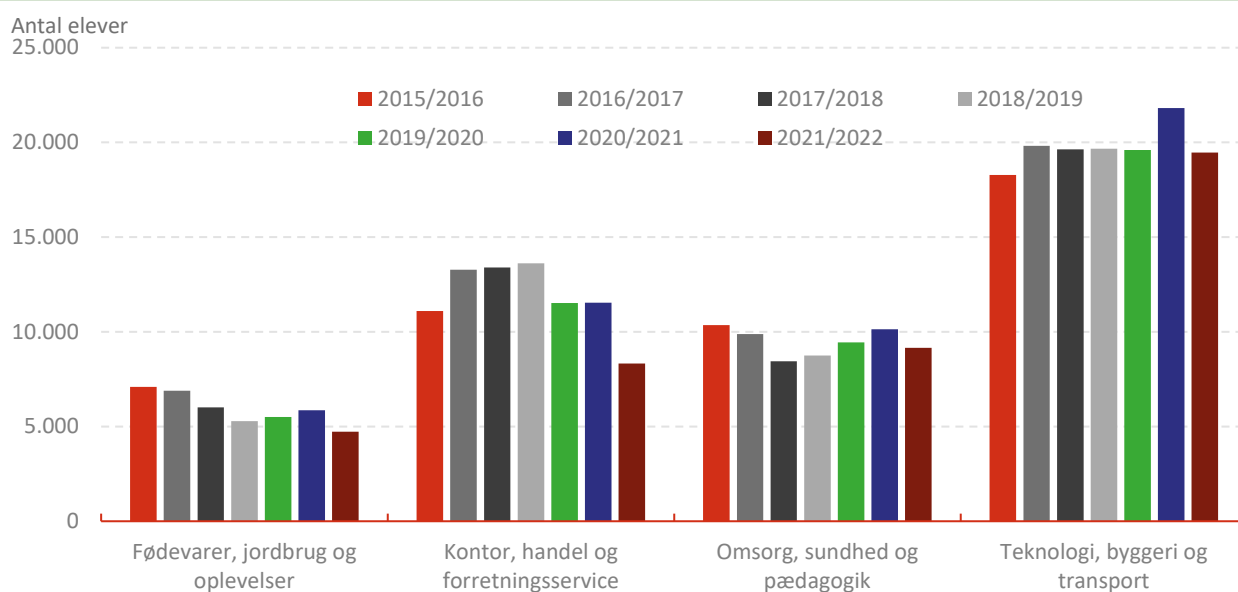
FIGUR A: TILGANG PÅ GF2 FORDELT PÅ HOVEDOMRÅDER OG ALDERSGRUPPE

Kilde: Børne- og undervisningsministeriet (uddannelsesstatistik.dk).

Note: Vi opgør her kun tilgangen på Grundforløb 2, da det stort set kun er personer op til og med 17 år, der starter på Grundforløb 1, mens alle tager Grundforløb 2.

FIGUR B: TILGANG PÅ GF2 FORDELT PÅ HOVEDOMRÅDER

Kilde: Børne- og undervisningsministeriet (uddannelsesstatistik.dk).